

MATEI CAZACU (matei.cazaco@bbox.fr)

Din nou despre haraciul Moldovei și al Țării Românești la mijlocul secolului al XV-lea (1453/4 și 1458-61) / Encore une fois sur la question de tribut de Moldavie et Valachie au milieu du XVe siècle (1453/4 et 1458-1461) / Revisiting the Question of the Ottoman Tribute in the Mid-15th- Century Moldavia and Wallachia (1453/4 and 1458-1461)

<https://www.doi.org/10.62616/SMIM.2025.11>

The full text is available on CEEOL / Textul integral al studiului poate fi accesat prin CEEOL: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=1402690>

The first part of the article examines the date of the initial tribute (*haraci*) paid by Moldavia to Sultan Mehmed II after the fall of Constantinople in 1453. Drawing on contemporary sources, the author proposes that Alexăndrel, the ruler of Moldavia, was the first to pay tribute in spring 1454, rather than Voivode Petru Aron in 1455–56, as widely accepted in Romanian historiography. This action was largely influenced by Moldavia's suzerain, King Casimir IV of Poland, who was then engaged in war against the Teutonic Order (1454–1466) and sought to avoid fighting on two fronts. The diplomat who negotiated both treaties (in 1453–1454 and 1455–56) was Mișu, the Moldavian great logothete, a protégé of the Polish monarch. In both cases, he received safe-conducts for himself and his family in the event that he was compelled into exile for mediating the Ottoman tribute.

The second part describes the circumstances in which Vlad the Impaler, ruler of Wallachia, stopped paying tribute between 1459 and 1461 without provoking a hostile reaction from Mehmed II. Contemporary sources mention a raiding expedition in the summer of 1458 by Grand Vizier Mahmud Pasha Angelović in the border region between Wallachia and the Hungarian Banat. During this event, Vlad the Impaler intervened and defeated the invaders, and subsequently decided to cease paying tribute (which he had personally delivered to the Porte since 1456) for three years. As a vassal of King Matthias Corvinus of Hungary (1458–1490), the Wallachian voivode was almost certainly part of the secret peace treaty concluded that same year between his suzerain and Mehmed II. The young king faced opposition from the powerful Hungarian nobility and Emperor Frederick III of Habsburg, who had also been elected King of Hungary. Similar to the situation in Poland in 1454, Hungary's king sought to avoid a two-front war, thereby allowing Mehmed II to complete his conquest of Serbia and the remaining parts of the Byzantine Empire in the Balkans and along the Black Sea coast. He even managed to launch a campaign into Wallachia in 1462 against Vlad the Impaler without provoking open hostilities between Hungary and the Ottoman Empire — hostilities that only resumed in 1463 when Matthias Corvinus signed the Treaty of Wiener Neustadt with Frederick III.

Keywords: Moldavia; Wallachia; Poland; Hungary; Ottoman Empire; Vlad the Impaler; Matthias Corvinus; Mehmed II.

Partea întâia a articolului discută data primului haraci plătit de Moldova sultanului Mehmed II după căderea Constantinopolului (1453). Bazat pe izvoare contemporane, autorul emite ipoteza că Alexăndrel, domnul Moldovei, este cel care a plătit pentru prima oară tribut în primăvara anului 1454, iar nu voievodul Petru Aron în 1455-56, așa cum este general

cunoscut și admis de istoriografia românească. Acest act a fost determinat în mare măsură de suzeranul Moldovei, regele Poloniei Cazimir IV, care se afla angajat în războiul contra Ordinului Teuton (1454-1466) și dorea să evite un conflict pe două fronturi. Diplomatul care a negociat ambele tratate (1453-1454 și 1455-6) a fost un protejat al monarhului polonez, marele logofăt moldovean Mișu. Acesta a primit în ambele cazuri salvconduite pentru el și familia sa în caz că ar fi fost silit să se exileze pentru vina de a fi intermediat haraciul otoman.

A doua parte reconstituie circumstanțele în care domnul Țării Românești, Vlad Țepeș (Dracula) a încetat să plătească haraciul între 1459 și 1461 fără să-și atragă o reacție ostilă din partea lui Mehmed II. Într-adevăr, izvoare contemporane menționează o expediție de pradă efectuată în vara anului 1458 de marele vizir Mahmud Pașa Anghelovici în regiunea de graniță dintre Țara Românească și Banatul unguresc. Cu această ocazie, Vlad Țepeș a intervenit și i-a înfrânt pe invadatori, drept care a decis să înceteze plata haraciului (pe care îl aducea personal la Poartă din 1456) vreme de trei ani. Vasal al regelui Matias Corvin al Ungariei (1458-1490), voievodul român a fost cu siguranță inclus în tratatul de pace secret încheiat de suzeranul său cu Mehmed II în același an. Tânărul rege era confruntat cu ostilitatea mării nobilimi și a împăratului Frederic III de Habsburg care fusese și el ales rege al Ungariei. Ca și în cazul Poloniei în 1454 evocat mai sus, regele Ungariei nu dorea să poarte război pe două fronturi, iar Mehmed II a putut să desăvârșească ocuparea Serbiei și a ultimelor rămășițe ale Imperiului bizantin în Balcani și pe coastele Mării Negre. Ba chiar să întreprindă o campanie în Țara Românească în 1462 împotriva lui Vlad Țepeș fără a declanșa ostilitățile ungaro-otomane care au fost reluate abia în 1463 când Matias Corvin încheiase tratatul de la Wiener Neustadt cu Frederic III.

Cuvinte cheie: Moldova; Țara Românească; Polonia; Ungaria; Imperiul Otoman; Vlad Țepeș; Matias Corvin, Mehmed II.